

III 60379

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste

Casella Centro 37

ali pa: via Raffineria 7/II

Izdaja: agr. inženir Jos. Rustja

MALI LIST

Stane: ena številka 20 stotak.

Eno leto 8 lir

Pol leta 5 lir

Četrto leta 3 lire

Odg. urednik: Ivan Hervatin

Tednik za navice in pouk.

Za vsakdanji kruh.

Odkar svet stoji, ni bila borba za vsakdanji kruh tako težavna kakor danes. Povsod tako, pri nas na Primorskem pa še posebej, število brezposelnih se množi, in tisti ki so zaposleni, pa zaslужijo toliko, da če imajo za kruh, jim zmanjka za obleko. Če izvzamemo majhen odstotek srečnežev, se vse ljudstvo bori s pomanjkanjem, v mestu in na deželi.

V mestu se bori naš delavec, uradnik, obrtnik s tem, da nima dovolj dela, kjer pa ni dela, tam ni jela. Naš človek, ki živi v mestu, mora prav vse kupovati: od kruha do radiča, od polente do mleka. Pa plačaj še stanovanje, pa vodo i. t. d. Zato živi v sami skrbi, kaj bo jutri. Neka deklica 3. šolskega leta iz tržaške okolice, mi je v šolski nalogi na pisala: «Kako si moj oče služi vsakdanji kruh. Tako le je pisala:

Moj oče vstane ob štiri uri, zakupi kava in skuha črno kavo, ker je mati bolna. Rekel je da bomo kmalu pili vsak dan belo kavo, ker je mleko zdaj bolj dober kup. Potem gre dol na magazin drv, da vidi če bo delal. Kadar dela, je zadovoljen. Če pa ni dela, pride žalostna domov in mama se joče v postelji. Vsi otroci se jočemo. Kadar oče ni doma, jemamo samo kruh za večerje. Pred včer smo bili bolj zadovoljni.

Preprosto, a pretresljive slike življenja našega malega človeka v mestu.

Pa tudi po deželi ne svete ročice. Postokrat se čuje govoriti: Kmetje imajo kmetje? Kje se taki kmetje? Kakšni so naši kmetje? Ako človek prerobeta naš primorski kmetički stan, se bo kmalu prepričal, da imamo le malo pravih kmetov. Pravi kmet je tisti, ki živi vse leto od svojih pridelkov: od njive, gozda, od hleva, od vinegrada. Od izkanička tistih pridelkov ki jih ima odveč, si kupi obleko, ebutev in kar potrebuje za hišo. To je pravi kmet. Mi pa takih kmetov skoro nimamo. Le malo jih je. Naš kmet pridelal jela same za par mesecov, potem živi nekaj od predanega vina, a drugi čas živi od postranskega dela, ki ga vrši na cesti, od obrti, od zidanja, od železnice, od gozda, od dela v Trstu in drugod. Letos se naši kmetje ne večini že porabili vse pridelke svojih njiv.

Ostalo je vino v kletih, a predati ga ne more in ne more. Le berite današnje dopise, ki smo jih objavili na 4. strani, pa boste videli, kaka preda našemu kmetu. Postranskega dela pa, ki je pomagalo v mirni dobi, da se je naš človek preživljal do jeseni, pa ni in ga ni. Zato se zadoljuje v posojilnici da kupuje pri trgovcu na upanje. In davki? Ti rastejo in se iztirjujejo brez vsmiljenja. Mi vemo, da v mnogih krajih na Krasu posebno pa v Istri, trpijo ljudje glada.

To je žalosten pogled na naše vsakdanje gospodarske življenje. Vse čaka in živi od upanja na boljše čase.

Kaj se po svetu godi.

Kakor požene iz prhke korenine le medla in vela mladika, tako je iz pariških mirovniških konferenc pognal gnul mir, poln preprirov med narodi.

V Evropi ni vojsk, je mir. Ampak kakšen mir! Narod vstaja proti narodu, ena država skuša drugi iztrgati zemljo. Zdi se da se narodi v strašni vojski niso nič naučili in da niso nič starega sovraštva pozabili. V tem metežu bojov stoji tudi naše ljudstvo. Ono je sicer le kolesce v veliki mašini sveta. A tudi to kolesce hoče ostati trdno, tudi ono ima posebno od narave dano nalogo, in nikdo nima pravice, zdrobiti ga. Če pa hoče naše ljudstvo ostati prava enotna družina, mora vedeti, kaj se krog njega dogaja, kaj se v velikem svetu godi.

Za premog in petrolej.

Moč velikih narodov temelji na bogati industriji in trgovini. Za moderno industrijo rabiš premoga.

Kakor krava je seno tako mašina žre premog. Anglija, Amerika in Nemčija imajo največ premoga, zato tudi največ industrije. Država, ki hoče močna postati, preži na dežele, kjer se žije sakausča premoga pod zemljo.

Iz tega pohlepa po premogu izvira spor med Francozi in Nemci v Porurju. Porurje je največja zakladnica premoga na evropski celini. Ko se je Nemčija ustavljala, plačati previsoko vojno odškodnina, so Francozi kar rasedli to deželo premoga. Takole marke, bom tu v Porurju ostal. Nemeč pa plačaj vojne odškodnine prav do zadnje marke, bom tu u Porurju ostal. Nemeč pa se upira in pravi: «Tako silnih bremen jaz ne morem nositi, plačaj ti bom pošteno, kar bom mogel. Nikoli pa ne bom dopustil da bi ti, Francoz, nemško deželo imel v krempljih in da bi nemško ljudstvo tlačil. Spravi se mi, tujec!» In že sta se oba naroda epoprijela. Francozi marširajo v nemško stran, francoski bataljoni taborijo na ulicah nemških mest; Nemeč pa nima orožja, da bi se jih ubranil. Zato pa se Nemčija brani na drug način. Francozi ne dobijo premoga, ne železa, ne živine, ne denarja za vojno odškodnino. Nemški delavci v Porurju nočejo delati. Francozi imajo premogovnike, a v njih stojijo tisoči nemških rudarjev prekrizanih rok. Francoze to jezi, zato strašno pritiskajo na Nemece. Začeli so v nemški deželi uvajati francoske postave, uradnike, za Porurje mislijo celo izdati nov denar, tolar. Prav jasno je, kaj hočejo Francozi. Oni hočejo Porurje odtrgati od nemške republike, da se polastijo bogate dežele s premogovniki in tovarnami.

Tu se bijejo narodi za premog, na vzhodu v Mosulu pa za petrolej. Mosul je v angleških rokah; tam prebivajo Turki zato ga Turčija zahteva. Odločil bo pa ameriški kapital, ki ima 93% petroleja na zemlji v rokah. Danes zmaguje kapital, pravica je sirota.



Mihec: Deveto uro udarla svo dežela se počiva vsa!

Jakec: Kaj ti je, Mihec, si zaspal? T' Mal' ga lista nisi bral! Zdaj vse ga bere in zato na trg ni nič ljudi prišlo!

Domače novice

Ivan Tavčar umrl.

Dr. Ivan Tavčar, eden najstarejših slovenskih politikov, priznan naš pisatelj in dolgoletni župan ljubljanski, je umrl 18. februarja. Bil je prišas narodno napredne stranke, a spoštovali so ga vsi politični nasprotniki brez izjeme zastran njegove poštenosti. Naj v mira počiva!

H kateri podprefekturi spadajo naše občine?

Občine Trst, Milje in Dolina dopisujejo po novem edloku tržaški prefekturi. Občine Avber, Dutovlje, Kopriva, Lokve, Naklo, Povir, Veliki Repen, Sežana, Skopo, Štjak, Šturje, Tomaj, Zgonik naj se obračajo na uradnika prefektore v Sežani. Občine Devia, Doberdob, Foljan, Gradež, Mavhinje, Nabrežina, Ronki Šempolaj, Škocijan, Sv. Peter ob Soči, Tržič pa na podprefekturo v Tržiču. Postojnska podprefektura trajno ostane. Na podprefekturo v Postojni naj se obračajo občine Bukovje, Kačjavo, Košana, Postojna, Smihel, Sv. Peter na Krasu, Slavina, Senožeče, Gorenje vreme, Britof, Hrenovice Famlje, Laze, Senadol in Delenjavo. V Tržiču in Postojni so prave podprefektore. V Sežani pa je samo uradnik, odposlanec tržaškega prefekta, ki sprejema stranke in spisa, nabira potrebne podatke in spise.

Ne odloča pa on, ker mora vse važnejše zadeve izročiti tržaški prefekturi, ki ima odločilno besedo.

Poroka.

Preteklo soboto se je poročil g. dr. Miran Kajin v Trstu s gđc. Dano Starec iz znane narodne družine v Barkovljah. Zelimo sreče!

Rimska vlada

namerava dovoliti stvaritev tobačne tovarne nekaterim primorskim mestom, ki sa po norem položaju preveč trpijs.

Pust in post.

Dasi so pust «zaključili» z velikanskimi slavnostmi, se v Trstu vršijo veselice kakor v pustu. Skačejo, plešejo, norijo. Pravijo, da mizerija še ni na vrhuncu.

Istrani, ki hodijo na Reko,

in hočejo poceni kosilo, naj gredo v ljudsko kuhinjo «Cucina popolare». Kosilo, ebstoječe na pr. iz juhe, koščka mesa s krompirjem in okisanim krompirjem ter kruhom stane 1 liro 80 stotink. Mineštra iz testenin in fižola stane 60 stot.

V črnemkalu v Istri

je brigadir Degrassi ulovil pohajaja, ki se je bil preoblekel v uniformo finančne straže ter je na zvit način razpečaval po urejenem 50 lirske bankovce. Zaplenil je skrog 10 bankorcev.

Sporazu učiteljstva.

V Vidmu so se zbrali zastopniki raznih učiteljskih društev iz bivše Goriške in Furlanije, da razpravljajo o predlogu za združenje vseh učiteljskih organizacij nove furlanske deželi. Glasom poročil so bila v Vidmu zastopana slovenska učiteljska društva za goriško okolico, Tolminsko in Idrija.

En milijon bankovcev

po 500 lir je dala natisniti osrednja vlada. Kmetu bodo v prometu. Oglejte si jih dobro, da ne boste opeharjeni o priliki!

Ta jo bo plačal.

V torek je g. Ivan Štramelj pred odhodom vlaka v Poreč kupoval vozovnico. Dal je ponarejen bankovec za sto lir. Uradnik je pozval orožnike, ki so gospoda preiskali in našli pri njem še štiri ponarejene bankovce. Mesto v Poreč so ga peljali na postajo Coroneo, kjer bo čakal obravnave.

Kaj treba storiti?

Ako ti da kdo bankovec, o katerem misliš, da je ponarejen, a drugi mima drugega, kaj ti je storiti, da ne boš škodoval? Dotična oseba naj se pred tabo na bankovcu podpiše in tako boš zavarovan za slučaj, da bi se kasneje dognalo, da je bil denar ponarejen.

Kako hočejo kontrabantarje pregnati.

Tihotapei, ki skrivaj prenašajo blago čez mejo, delajo veliko škodo državnim blagajni. Finančni minister trdi, da je izgubila lani država nad sto milijonov lir zaradi kontrabanta. Zato delajo sedaj velik načrt, kako bi zatrli tihotapstvo.

Najlažje opravljajo tihotapci svoj posel na meji med Italijo in Jugoslavijo. Prehod je lahek, v gostih gozdovih je mnogo steza in skrivališč. Na 150 kilometrov dolgi meji straži le 900 financarjev in 20 častnikov. Od teh je vedno le tretji del v službi, tako da pridejo na 6000 metrov le tri straže. Meja je torej do zdaj prav slabo zavarovana. Kar v trumah hodijo tihotapci čez in nosijo žaklje tobaka, kave in sladkor v državo. Tudi kokaino in kemične surovine tihotapijo. Kontrabantska obrt tako cvete, da prodajajo tihotapci na Reki kavo po 6 lir kilo in sladkor po dve liri kilo. Tobaka pa toliko nosijo, da domačega tobaka v Julijski krajini prav malo prodajo.

Tako ne sme več iti, pravi finančni minister. Od dvajset tihotapev straže le enega ulovijo, devetnajst jih popiha čez mejo. Zato so mislili zgraditi mejo z železno mrežo, kakor je to švicarska država

storila. Ta mreža bi bila 4 metre visoka in bi se vila 150 kilometrov na dolgo. To je pa draga reč, zato ne bo zaenkrat nič iz tega. Zato pa bo država pomnožila finančno stražo, najela bo straže v civilni obleki in bo v stražnice postavila s telefon. Pa tudi kazni za tihotapce bodo hujše. Na ta način upajo pregnati kontrabantarje na naši meji. Huda jim prede. Patron vseh kontrabantarjev, Martin Krpan, prosi zanje!

Fašizem v Jugoslaviji

se razvija kakor pri nas. Imenujejo se Orju-na t. j. organizacija jugoslovanskih nacionalistov. Vpisanih je že 300.000. Hočejo utrditi državo na znotraj in na zunanaj. Vojaštvo je z njimi. Vsi višji častniki so Orjunaši. Prav gotovo prevzamejo Orjunaši vodstvo države kakor so to pri nas fašisti dosegli. Orjunaši imajo v toliko lažje stališče kakor fašisti, ker so stranke v Jugoslaviji e v večji borbi kot pri nas; vrhutega je treba Orjunom zavzeti samo tri točke: Belgrad, Zagreb in Ljubljano, dočim so morali fašisti zavzeti trideset mest. In mesta so, ki delajo zgodovino; dežela jim hote ali nehoče sledi.

Prvi prefekt Istre

je postal komendant Alber Giannoni. Kakor znano, je postala Pula glavno mesto Istre. Poreč so potisnili popolnoma v ozadje. Najbrže se premesti tudi škofijski sedež iz Poreča v Pulo. Kaj pa bo iz Poreča? Sardele bodo lovili in jih prodajali.

Invalidne pokojnine.

Mnogini so ustavili že v začetku leta invalidno penzijo in pokojnino za vdove in sirote. Zakaj? Ustavili so vsem, ki so imeli dosmrtno pokojnino. Minister Devecchi je te dni izjavil, da bodo pregledali vse knjižice in nepotrebnim pokojnino vzeli. Dobivali jo bodo, tako pravi minister, samo oni, ki so zares potrebni. Na ta način hoče vlada zopet nekaj prihraniti.

Osleparjena kmeta.

Že več mesecev krožijo po Vipavskem in Notranjskem ponarejeni bankovci po 100, 500 in 1000 lir. Sežanski karabinierji so dolgo zasledovali sleparje zaman. Na velikem sejmju v Sežani 12. tega meseca sta dva kmetovalca 40 letni, Jožef Defončič iz Vipave in Andrej Čekolin iz Gorice prodala konje. Defončič je dobil dva ponarejena tisočaka, Čekolin pa en sleparski tisočak in en ničvreden stotak. Javila sta sleparijo karabinierjem, ki so naglo šli na delo. Dobil so kupca, Angelo Cosa mu je ime. Pri njem so dobili cel kup ponarejenih bankovcev. Mož je povedal, da jih je dobil od dveh drugih gospodov. Ta dva fabrikanta bankovcev se imenujeta Antonio Bessi in Vinzenzo Contumo. Vse tri tičke so zaprli v kletko, kmeta pa sta konje nazaj dobila.

Južna železnica.

Še vedno se niso pobotale države, po katerih gredo proge Južne železnice, z vodstvom te mednarodne družbe. Jugoslavija se še ni odločila, ali prevzame ona dotični del proge ali ga bo še naprej upravljala Južna železnica. To še vedno odprto vprašanje reže v živo meso vbovih invalidov Južne železnice, ki so še vedno brez invalidnine. Mar li čakajo gospodje, da ti reveži prej pomrjeje?

Reveži se arjetirajo.

Pred mestno sirotnico so ubožci v torek zvečer vpili, naj jim vodstvo da mineštre kavor se je to doslej godilo. Vodstvo pa ni dalo, ker ni imelo. Reveži so demonstrirali. Poklicani so bili policaji, ki so demonstrante z lončki vred peljali na varno.

V pondeljek bodo Marezige

in z njimi vsi me doznali za razsodbe na tržaški so dniji. Pričakovanje je mrzlično. Vse se prašnje: kaj bo? kako bo?

Petindvajsetega marca

se bo končno razmejila zemlja med Poreč in sosednima državama.

Mlad samomorilec.

19 letni Gerstenfeld, hišnik v fašistovskih prostorih pri Sv. Jakobu, se je v sredo zjutraj ustrelil. Sam je bil v stanovanju. Najprej je odpol gorilni plin, da bi gas dovršil morebitno pomanjkljivost strele. Nato je vzel veliko puško. Sedel je na pod. Sezul si je desni čevelj, pomeiril puško naravnost v čelo, s prstom desne noge pa je sprožil petelin: počilo je in Gerstenfeld je bil mrtev. Ob 11 uri so fašisti stopili v svoja prostora: soba je bila polna strupene zlina, na tleh pa je ležal njih hišnik. Slaba je dandanes mladinska vzgoja!

Nočni čuvaji v Trstu.

Slovenec, ki že nad 15 let opravlja nočno stražno službo, nam piše:

Mestni očetje tržaški so na novo uredili službo. Pa slabo za nas. Vžeki so nam družinsko doklado, doklado za stanovanje in še druge poviške. Vse, za kar smo se nočni čuvaji 30 let poganjali, je šlo po vodi. O osemurnem delu ni duha ne sluha. Opravljamo v burji in mrazu devet do dvanaest ur službe. Včasih imamo v 48 urah le šest ur počitka. In za ta nečloveški trud dobiš za vso družino 460 lir mesečno. Kam smo prišli!

1000 lir v dar!

Dekleta, fantje, možje in žene! Kdo od vas hoče dobiti darilo v denarju? Evo vam 1000 lir. Čujte.

Ko bo naš list imel 4000 plačanih letnih naročnikov (naročnina za list samo 8 lir), bo poseben odbor pregledal knjige naročnikov in one osebe, ki so naročnino poslale. Tisti fantje, dekleta, možje, žene, ki bodo do takrat nabrale največ plačanih naročnikov, dobijo sledeče darove:

Kdor največ nabere, dobi dar 200 lir, drugi nabiralec dobi 150, tretji 140, četrti 90, peto darilo 85, šesto 80, sedmo 75, osmo 70, deveto 65, deseto 60, enajsto 55, dvanajsto 50, trinajsto 45, štirinajsto 35; skupaj 1000 lir.

Kaj vam je torej storiti? Od hiše do hiše pojdi, napiši naročnike, ki ti dajo po osem lir. Potem prinesi denar osebno v Trst na upravo ali pa ga pošlješ po pošt-nem čeku, ki ga takoj dobiš. Če ga z dopisnico od nas zahtevaš. Seveda nam moraš sporočiti svoj naslov in pa naslove naročnikov.

Lahko pošlješ večkrat. Prvi teden zbereš 6 naročnikov in dopošlješ imena v Trst. Mi si bomo zabeležili tvoje ime in koliko si jih poslal. Ako čez nekoliko časa zopet kaj pošlješ, bomo ravno tako storili kakor prvič in bomo seštelili, koliko si nam vsega skupaj poslal. 14 oseb, ki bodo najbolj hitro nabrale, dobe omenjena darila!

Ne dela!

Zalostna zgodba v Krnici.

Mož obesil ženo v seniku. Smrten boj pred otroci.

V četrtek 14. t. m. se je pred svitanjem zgodil v Krnici pri Dinjanu (Istra) grozovit zločin. Lakomnik je iztrgal ženi vse premoženje in jo je po strašnem boju odnesel v senik in jo je med živino obesil. Tam so našli ubogo ženo mrtvo. Groza objame človeka, ko čuje o nezaslišani podivjanosti besnega moža, ki je postal rebelj lastne zakonske žene. S strahom se vprašujejo ljudje: Kako se je mogel roditi v glavi zločinca ta morilni načrt? Kaj je tega izgubljenca pripeljalo do sklepa, da ženo zadavi in obesi? Ali je v njem ugasnila zadnja iskra usmiljenja, ali ni ustvarjen po božji podobi?

Ne iz ljubezni, zaradi denarja.

Foski Vlasieč je več let pred vojno umrl mož. Mlada in čedna vdova ni imela otrok pač pa lepo in trdno premoženje. Sredi rodovitnih polj stoji lepa hiša s hlevi, polnimi živine. Razumljivo je, da so začeli razni snubci krožiti krog mlade vdove, ki je gospodarila na tej bogati kmetiji. Ona pa jih je vsako leto zavračala, ni se hotela vrniti v zakonski stan. Vsa vojna leta se je branila, vzeti moža in je pravila, da ji najbolje gre, če živi sama. Toda slednjič je vendar prišel mož, ki ji je dopadel. Spomladi 1919. se je poročila z Antonom Bursičem, ki je bil vdovec z dvema otrokoma. Nevesta je imela 43 let, ženin je bil 10 let mlajši. Mož ni prinesel v hišo skoro nič razen dveh malih dečkov. Žena pa je bila s tem zadovoljna, saj je imela sama dovolj denarja. Tako je zakonski par preživel prve tedne v prav lepem soglasju in v sreči. Kmalu pa je bil med polizan in prikazal se je strašen in težek zakonski križ. Mož je pokazal, da mu za ženo ni bilo nič mar, pač pa za premoženje.

Mož pograbi premoženje.

Ze prve tedne je Bursič priganjal ženo, naj mu prepíše premoženje. Gospodinja ni hotela sprva nič slišati o tem. Slednjič se je dala progovoriti in je prepisala na sodnji vse premoženje na možovo ime. Revica pač ni vedela, da si je s tem zapisala žalostno smrt.

Ko je Bursič vedel, da je bogato premoženje njegovo, je pokazal pravo lice. V družini so nastali prepiri, on je ubogo ženo tepel, spor je rasel, hiša je postala pravi pekel, ki je bil vedno poln sovraštva in jeze. Še hujše je postalo, ko se je razvedelo, da se Bursič peča z mladim dekletom. Sreč žene je napolnila strašna ljubosumnost. V možganih moža pa so se začele kotiti črne misli: Starikava žena mu je postala v napotje, monil je, da bi bil srečen, če bi mrtva bila. Žena je zasluhila te črne naklepe, zato je grozila možu, da mu vzame premoženje, da prekličje svoj dar. Ta grožnja je strašno razjezila moža. Videl je, da bi mu moglo vse premoženje splavati po vodi. Sklenil je, da na noben način ne izpusti premoženja iz rok. Napravil je sklep, da ženo ubije.

Kako je ženo obesil.

V sredo zjutraj je Bursič zgodaj vstal, da pripravi vse potrebno. Povedal je, da pelje konja na prodaj v Kanfanar. Pozno zvečer se je po skrivnih poteh, ne da bi ga

kdo videl, vrnil naravnost domov. Stopil je v spalnico, kjer je žena Foska mirno ležala pri otrokih, pogreznjena v globoko spanje. Zbudil jo je in jo začel surovo napadati. Prestrašena sta dvignila dečka glavo izpod odeje in sta slišala, kako je oče mačehi zabičeval, naj bo prav tiho. Naenkrat se mož zažene proti ženi, ki je sedela v srajci na posteljnem robu in ji s pestjo zada strašen udarec na nos. Ženo je oblika kri, tako da so rjuke vse okrvavljena. Uboga Foska je nagnila glavo na blazino, brez zavesti. Zločinca jo je zgrabil pod pazduho in jo je vlek po stopnicah na dvorišče. Položil je ženo na zemljo, vzel je iz žepa vrvi, ki jo je zjutraj kupil, in je napravil trdno zanjko. Nato je mož zadrnil nezavestni ženi zanjko za vrat. Potem je dvignil ženo, jo nesel na podstrešje senika, privezal je vrvi na konec tramu in je obesil nesrečnico. Predno je odšel, je postavil pod noge obešenke stol, da bi ljudje mislili, da se je Foska sama umorila.

Ko je zločinca končal svojo strašno grehoto, je odšel na polje. Zjutraj ob sedmih sta se dečka prebudila; mačeha ni bilo v postelji, rjuke so bile okrvavljene, krvava sled je peljala od postelje do senika. Otrok je stopil na dvorišče in je zagledal v seniku obešeno mačeho. Ves iz sebe je letel pravit stricu strašno novico in kmalu je bila vsa vas na nogah. Bursiča so prijel, ga peljali v zapor. Kljub vsem dokazom mož vse taji, ne ve nič, vprašuje, kaj se je zgodilo.

Tako je zakon, ki je radi denarja nastal, žalostno končal. Črda lakomnost je gnala Bursiča v to hišo. Radi denarja se je poročil, radi denarja je ženo ubil in denar ga je pokopal.

Kaj z dežele pišejo.

Iz Škedenja.

Veliko se je govorilo da z novim letom spet začne delovati naš plavž. Pa novo leto je prišlo, svečnica je prišla, toda o delu ni nič glasu. Ker je pri nas veliko uboštvu zavoljo pomanjkanja dela, želimo vsi, da bi se odprla velika podjetja v naši okolici. Čeprav je toliko reve, pa vendar ljudje zapravljajo. Tudi mladina je podivjana. Težko prisluzeni soldo ginejo brez koristi. Namestu divjanja bi bile bolj prikladne prireditve, poučne in španske, pa zmerom koristne.

Star Škedenje.

Sv. Križ pri Trstu.

Dragi Mali list. Obetali so, da boš zagledal luč sveta še ob Novem letu, pa si pokukal šele danes na svet, v pravo solzno dolino. Pa dopis smo sestavili in čeravno je malce star, daj uvrsti ga. Nove zvonove smo dobili; pa kako imenitno smo jih posvetili in krstili. Vsak zvon je imel botra in botro. Botre so nastopile v krasnih okoličanskih nošah. Navzoči so bili tudi fašisti, ki so se povsem dostojno vedli. Ako se bodo taki prizori množili, ko bodo fašisti spoštovali naše domače običaje in naprave, bo to pripomoglo do mirnega življenja obeh narodov. In miru tako potrebujemo. V trajen spomin posvečenja je župna uprava podarila botrom lepo spominsko podobo. Botri, gg. Franc Košuta, Ivan Trstjak, Lovre Sedmak, Leopold Vuk, Josip Sedmak, botre pa gospe Katarina Tence, Ivana Sedmak, Justina Gustinčič, Lucija Stefančič in Antonija

Verginella, so darovali cerkvi vsoto 2300 lir. Bog jih živi!

Od. Sv. Jakoba.

Hvala Bogu, da letos nimamo prehudе zime. Že ves mesec smo se gredli popoldne na solncu za cerkvijo, ker nimamo denarja za karbon, zato pa imamo 24 ur na dan časa, ko nimamo dela. Pred vojsko nas je bilo v štabilimentu S. Marko, čez 3000, danes pa jih tam komaj 200 našteješ. Jaz sem delal tam pasat 30 let, pred Božjem so me poslali na špas. Vsak dan iščem dela, pa nisem dozdej naredil nič one žornade. V naši hiši, ki ima 20 delavskih stanovanj, je pet družinskih očetov brez dela.

Delavec.

Veliki dol.

Gospod urednik, poslušajte, zato ta je tako španska, da bi se tudi Pepk s Trnovce smejal, če bi jo zvedel. Jaz sem bil oded prvih, ki je prosil dve glavi živine na račun vojne odškodnine. Pa prosili so drugi za mano, 3 mesece, 6 mesecev in tudi eno leto za mano. Hodil sem se pritoževati v Gorico, a vse zastonj. Vselej so mi rekli: tuto va per ordine, vjen ti kvando tumere vjen tuo alora krava vjen. Hudirja, da gre vse po redu, kadar dobi tisti, ki je včeraj vprašal, že danes, a jaz, ki sem pred letom prosil, pa nič. In res so uradniki v zapisnike gledali, a za «Velikidob» ni bilo nič. 16 mesecev sem čakal. Konečno je bilo pri višjih uradih izdano pismo zame, a ni bilo naslovijeno v «Velikidob», ampak v «Vallégrand». Poštni uradnik seveda ni znal, kje tiči ta kraj in je poslal pismo na Tirolsko v Trento; tam so napisali, da ne poznajo «Vallegrand»; ubogo pismo je prišlo po dolgem romanju meni v roke. In nato sem dobil dve glavi živine. Zares se je valije grande, dosti časa valilo; zakaj ponavadi se godi devet mesecev, a tukaj kar 16 mesecev! In pomislite; zvalilo se je in precej ob porodu je vagalo več kvintalov. Prav res se je valilo in pa strašno grande.

Andrej Kante, posestnik.

Nabežina stoka.

Nabrežini je delalo v mirni dobi pet do šesttisoč delavcev. Z vsega Krasa se hodili sem kamnolomci; iz Furlanije jih je vsak dan vlak pripeljal. Delalo je najmanj dvanajst kamnolomov. Izvažal se je kamen v Egipt, v Južno Ameriko, v Belgijo, na Dunaj, v Budimpešto in drugam. In danes? Ali veste, koliko delavcev je danes zaposlenih? 130, reci stotrideset delavcev! Drugi čakajo in upajo, a bržkone zaman. Prihranki so davno pošli, vojno odškodnino je že marsikdo pojedel, dasi je še ni prejel. Trgovci pa se branijo dajati na upanje. Naravno. Kaj naj počnemo?

Suhorje (bratomor).

Tri bratje Šprohar so živeli pri nas: Jožef, Janez in Rudolf. Spor je bil med njimi zastavljen razdelitve dedščine po pokojnih starših. Prišlo je tako daleč, da je skušal Rudolf brata umoriti. V noči med 3. in 4. t. m. je Rudolf spal v listju drugé hiše. Pri sebi je imel puško. Jožef in Janez sta ga zasledila. S svetilko sta vstopila na štaló, Rudolf se prebudi, hoče zagrabiti puško, a Janez jo je bliskoma prijel in mejtem ko je Jože svetil, je Janez bil s kopitom po Rudolfovi glavi, dokler ta ni izdihnil. Rudolfa so pokopali, Janeza in Jožefa pa odpeljali v zapore. Pokojnik ni bil na dobrem glasu.

Iz Knežaka.

Umrl je v Metliki edini duhovnik, doma iz naše občine, Franc Dovgan, vpokojeni proš metliški. Bil je starosta vseh duhovnikov cele Kranjske. Dočakal je lepo starost 93 let, živel je skoro 34 tisoč dni. Duhovnik je bil 67 let, torej davno že zlatomašnik. Naj v miru počiva. — Tudi nas je zadel težek sidarec v prvi instanci je bila odbita opcija g. kaplana F. Rožiču in gđni A. Sest, učiteljici. Kdo naj ju nadomesti? Ali smemo upati na boljšo razsodbo v Rimu?

Pozdrav novim zvonovom.

Le doni, le gibaj se, veliki zvon, prepevaj čez polja, čez ljubljeno vas, le budi nas žive, pa mrtvim zapoj nevihte tolaži in prosí za nas.

K nebesom odmeva mogočni tvoj zvok naj nosi h nebesom vse bolečine, naj dviga h oblakom prošnje otrok, in poje naj v srečo naše Slavine!

3 Pivke.

Na novi italijanski meji, dobro uro od St. Petra, stoji gona Sv. Trojica. Pod to goro, tako pripovedujejo, je bila nekadaj vas Vrh, rojstni kraj Martina Krpana. Sorodniki in potomci Krpana so Pivčani še sedaj: veliki, močni ljudje, širokih pleč.

Pivčani prebivajo v dolini Pivke od Knežaka do Postojne. Menda jim je Bog dal tako močno postavo, da ložje opravljajo svoje težko delo: gozdarijo.

Ozadje pivške doline tvorijo namreč širni gozdovi, večinoma last dveh graščakov: planinskega in šneperskega. V procesiji hité vozovi z lesom — ob lepih in kupčijskih dneh — v St. Peter in Postojno. Da je tukaj res domovina lesa, te prepriča pogled na St. Peter: skladišče pri skladišču. Od gozda Pivčan živi. Zato goji Pivčan isto zelo kakor jugoslovanski finančni minister: da bi krona rasla in rastla. Čimbolj krona pada, toliko cenejši je tod les; kakor raste dinar, tako tudi cena našemu lesu. Najbolj je cvetela trgovina leta 1920: za kubični meter so dobili 150-180 lir. Drugi so vozili les iz grajščinskega. Služili so na dan 120 in tudi 160 lir. Danes je trgovina in cena padla. V svojem sedaj malo sekajo, ker ne vrže račun, vozijo pa raje na froht grajščinski les. V svojem sekajo največ le drva in jih prodajajo na kvintal. Najdražja so bila letos po 11 lir, najcenejša 5 lir. Bukovi in javorjevi hlodi gredo sedaj po 10-12 lir na kvintal.

Lokev pri Divači.

Orožniki so preiskali stanovanje g. Praprotnika in g. Srebotnjaka. Preiskava ni bila dolga. Trajala je samo šest ur. Pri Srebotnjaku so našli tri lepe razglednice in jih vzeli s sabo, pri Praprotniku pa baje flobert in stare patrone. Poslednjega so odpeljali v Sežano, kjer je se 12 dni. Oblastvo naj hitreje postopa pri reševanju takih vprašanj. Slišali smo, da so se g. Praprotnik izpustili. (Prip. uredn).

Slavina.

Triintrideset zvonov je dobila slavinska župnija: vse je vlila videmska tvrdka Broili. Zvonjenja in potrkavanja ni bilo konec. Največji zvon je v Slavini ter tehta 20 kvintalov, lepa sta tudi v Trnju, ki pezata po 12 in pol kvintalov.

Tinjan pri Kopru.

Ivanka Primožič se je 8. januarja odpeljala od nas v Maribor v zavod šolskih sester. Usoda je hotela, da je obšla in se je morala vrniti v domovino. V tržaški bolnišnici je po strašnem trpljenju ibdihnila svojo blago dušo. Revica, ki je pred odhodom vlaka s prijateljicami zapela «Trenutek je prišel vesel», ni lučil, da veselenu Frnutku sledi hitro žalostan. Bila je izvostno dekle, izborna pevka. Starišem globoko so žalje, a naši Ivanki večni pokoj v kraljestvu miru!

Zgonik.

Ceste v občini zgoniški so bile po vojni v zelo slabem stanju. Občina je dobila vojno odškodnino, za katero se je g. župan Gruden zelo pomagal in delo, ki se vrši v lačni režiji, dobro usepa. Glavne ceste so se tudi razširile: tako bo imel Zgonik, Saleč ni Samotoca široko pok do deželne ceste. S tem se je brez dvoma odpomoglo brezposebnosti in marsikdo je služil kako liro.

Z ISTRSKEGA BREGA.

Boršt, 13. februarja

V Borštu ne pridelamo živeža niti na dva meseca prehrane. Le vino je naše upanje in pa delo v Trstu. Cena našemu vinu 2.40 do 2.80. Kupčija slaba. Upamo na prodajo po Veliki noči. Včasih je hodilo čez 80 delavcev v Trst: zidarji, težaki, kamnolomei. Sedaj je dela malo. Ljudstvo kupuje čimdalje bolj na puš.

Boljunec, 20. februarja

Vojska je tudi nas gospodarsko udarila. Naši viri pred vojno so bili: vino, mleko, pranje tržaškega perila, drugo delo v Trstu. Vino ne gre. Mleko gre, a cene mu padajo, seno pa, ki ga kupujemo, se draži. Pranja vedno manj: tržaška «gospoda» si pere sama in sploh se ne preoblači tako pogosto kakor pred vojsko. Dela vedno manj; nekaj zasluzka imamo pri oljarni.

Prekrščena imena naših krajev.

Na ministrstvu v Rimu študirajo že dve leti, kako bi uradno prekrstili mnoge naše kraje, ki imajo poštni urad. Konečno so določili v uradnem rimskem listu. Tudi ni razglasil še noben časopis novih imen. Naš dopisnik iz Rima nam je poslal ta imenik: tako je «Mali list» prvi časopis Italiji, ki priobči uradna imena naših poš. Iz tega seznama prišamo samo pošte, koder Slovenci prebivajo. Najprej je tiskano novo ime, v oklepaju pa naše staro.

Albaro Scoffie (Škofije); Aurisina (Nabrežina); Basovizza (Bazovica); Bersezio del Quarnaro (Beršec); Bisterza (Bistrica); Castelnovo d' Istria (Podgrad); Cave Auremio (Britof); Cerreto Istriano (Cerovlje); Comeno (Komen); Cosina d' Istria (Kozina); Cossana (Košana); Crastje (Hrastje); Duttogliano (Dutovlje); Elsans (Jelšane); Fontana del Conte (Knežak); Lupogliano (Lupoglava); Mune Grande (Vele Mune); Nadagne (Nadanje selo); Obrovo (Obrov); Opicina (Opčine); Paugnano (Pomjan); Piedimonte del Taiano (Podgorje); Postumie (Postojna); Prestrane (Prestranek); Preval (Razdrto); Primano (Prem); Rozzo d' Istria (Roč); Sagorie (Zagorje); San Daniele del Carso (Štanjel); San Giovanni di Trieste (Vrdela); San Pietro del Carso (St. Peter

na Krasu); San Pietro di Madras (Klanec); San Sergio (Črnikal); Santa Croce di Trieste (Sv. Križ); Sant'Antonio in Bosco (torej ne Moccò, niti Boršt); Senossecchia (Senožec); Servola di Trieste (Škedenj); Silum (Slum); Susgnevizza (Šušnjevec); Tomadio (Tomaj); Villa Decani (Dekani); Zametti (Zamet).

Ministrstvo pravi, da je mogoča še kakšna malenkostna sprememba, a glavnem ostane tale imenik.

Kaj pravimo na ta imenik? Mi bi želali, da bi poleg novih imen ostale v veljavi tudi naša domača imena, ki so priljubljena našemu narodu, zakaj na ta način bi bilo vsem ustrezno. Žalibog se naša želja ni uresničila. Naša imena izginejo iz uradov in ostanejo le za zasebno porabo. Odkritosrčno obžalujemo, toda z glavo skozi zid ne moremo.

Koliko stane Mali list?

V časih je imel naš človek dovolj denarja in ko je kaj potrebnega ali koristnega kupoval, ni gledal toliko na ceno. Danes ni več tako. Ko nekaj kupuješ, naj prej prašaš: Koliko stane?

Mi ti ponujamo «Mali list». Koliko stane? Malo! 8 lir za eno leto. Kaj pa je to? Dva litra vina za celo leto: zato pa boš vse leto bral novice, boš poučen o novih postavah in oblastvenih odredbah, boš bral zanimive gospodarske vesti in se boš pogosto na mejal. Vse to za osem lir.

Kako naročiš list?

Na razne načine: 1. Le naroči «Mali list» dobiš poštni ček. Na ta poštni ček boš napisal svoj naslov in pa znesek v lirah. Ta ček oddaš uradniku katerekoli pošte. On izpolni ček in ti vrne en del čeka. (Mimogrede omenimo, da treba napisati število lir v laškem jeziku, na primer: otto). Ta vrnjeni del je obenem dokaz da si plačal naročnino.

Ako pa nočeš poslati po čeku, lahko plačaš osebno v Trstu v ulici Raffineria šte. 7 drugo nadstropje (nad kmetijsko zadrugo).

Tretji način plačanja naročnine: v vsaki vasi smo naprosili trgovca, da napiše naročnike, ki se zglasijo, in zbere naročnino. Trgovec ima nabiralno polo, ki jo ti podpišeš.

Pa še eden način. V Trstu nabira naročnike po dobroti tudi urad Kmetijske zadruge in pa papirnica Štoka.

Pa če nočeš naročiti lista?

Vzemi pero ali svinčnik in napiši na naslovno etiketo: nazaj - di ritorno! List vrni pismonoši ali pa ga oddaj na pošti.

Kdor ne vrne lista, tega bomo smatrali za naročnika in bomo od njega naročnino iztirjali.

GOSPODARSTVO

Naše vino in naš kmet.

Z naslednjimi vrsticami smo hoteli podati kratek pregled o vinskem stanju na Primorskem. Strokovnjaki iz Istre, Vipavske, Furlanije, Brd in Krasa so nam poslali sledeča poročila.

Kraški teran.

Sežana, febr.

Leta 1922 je Kras pridelal okrog 50.000 hl terana; od tega je 30 tisoč dobrega in 20 tisoč manj dobrega. Ako primerjamo pridelok 1922 s pridelkom predvojnih let, nam pravijo številke tole: 1913 smo pridelali 40 tisoč, 1914 pa 35 tisoč hl terana.

Kakovost letčnjega terana je spošno srednja.

Kupčija: slaba. Vzroki? Ni lir, ni lir! Vedno je Trst popil naš teran; letos pa tisti, ki bi imeli teran piti, imajo malo liric in pijejo — če sploh kaj pijejo — kakšno čobodro ali kakšen godljasti mišmaš.

Sedaj je cena teranu 2.50 — 3.00 — 3.40 lir.

Istrsko vino.

Koper, febr.

Istra ima sijajna vina. Izvrstna so od Ricmanj do Sečeva-Sicciole; pravi biser vina se je pridelal na holmcih od Škofij do onstran Izole, koder je glina do 10 m globoka.

Ze tri leta trpimo. Suša je dve leti mnogo vzela: v nižjih legah smo pridelali $\frac{1}{2}$, v višjih legah eno tretjino običajne količine. Manj ga je bilo, a zato tembolj okusno. Letnik 1922 je izvrsten, kraševci bi rekli, da je «Koša». Pri nas je mnogo kmetov, ki imajo kapljico «po milosti božji»: v butilkah po 2.90 lir in tudi 2.80. Izvrstna vina dobiš po 2.70, dobra po 2.50.

Kmetje na Koprščini imajo skoro vse vino letnika 1922 v kleti, mnogi tudi iz 1921. To je hudo. V okraju, mislim, da ga je še do 100 vagonov.

Poreč, 18. febr.

Letina je bila splošno slaba vsled suše. Vina je nekaj manj od lani. Kupčije ni. Vzrok: brezposelnost v Puli in v Trstu. Cene so v Poreču za belo vino od 1.40 do 1.80, za črno 1.60 - 2.20.

Vipavsko vino.

Dornberg, febr.

Količina vina je večja kot v zadnjih dveh letih, ker letos ni bilo take suše.

Kakovost: za spoznanje bolj šibko od lani, ker smo imeli bolj mokro vreme.

V dolnji Vipavski, to je Vogrsko, Gradisce, Dornberg, Prvačina in del Rihemberga ima letos okrog 40 stopinj alkohola; v gorenji Vipavski pod Čavnom je pa šibkejša.

Kupčija: slaba; vino večinoma neprodano.

Cena po dosedanji kupčiji: v dolnji Ipavi ob trgatvi 1922 po 2.60, sedaj okrog 2.30, v gorenji Ipavi okrog 1.75 - 2.—.

Dornberg je največja vinska občina na Vipavskem: 1922 je pridelala okoli 30 tisoč hektov vina.

Briško vino.

Števerjan, febr.

Briški vinogradniki živijo v znamenju vinske krize. Vinska kupčija je skoro mrtva. Od približno 9000 hl vinskega pridelka 1922 — vojska je porušila vinogradne nasade — je bila prodana komaj tretjina, dasiravno je zimski čas za brica kakor je poletje za teran.

Nekateri vinski veletržci so pričeli kupovati ponarejena vina v starih provincah ter ga oddajajo gostilničarjem po vsej deželi pod imenom «pristen bric». To jim več neše. Naravno briško vino morajo plačevati 2.50 do 2.80, dočim jim trgovci iz notranjosti dežele priskrbujejo «brica» po nižjih cenah. Ta igra ne sme trajati dolgo. V Brdih bo treba izvesti natančno statistiko o pridelanem in prodanem vinu ter jo objavljati. Nakupovanje veletržcev pa naj bi se kontroliralo. Poštenega zaslužka ne odrekamo nikomur, toda proklajanju peteola pod imenom brica je treba narediti konec. Po vseh občinah naj se za enkrat izdelajo statistike o pridelanem vinu 1922.

Furlanska vina.

Foljan, febr.

Zadnji pridelok je bil z ozirom na prejšnja leta dober. Mimogrede bodi omenjeno, da so bili v dobrem delu Furlanije vinogradi med vojno vničeni.

Kakovost našega vina je tudi dobra. Dobra vina se prodajajo po 2.00 do 2.50.

Kupčija: slaba. Le za dobra vina je popraševanje srednje dobro. Slabša vina pa občutijo konkurenco ponarejenih vin, ki se ponujajo po nizkih cenah.

Les in drva na Notranjskem.

Na Pivki, februarja.

Lesna kupčija je prišla zadnji čas na mrtvo točko. Vzrok: dinar je padel v primeri z liro. Zato se trgovec obrača raje v Jugoslavijo in pušča v miru naš les. Še pred par tedni je kaj šlo. Tedaj je bil orehov les po 24-23 lir q, hrastov po 11-13 lir. Po jelovini se ne poprašuje.

Postojna, februarja.

Stanje lesne trgovine se je v primeri s prejšnjimi leti poslabšalo: naša lesna kupčija se ravna po jugoslovanski valuti.

Največ kupčije je z jelovim rezanim lesom, s tesanim le malo. Bolj v majhni meri gre okrogla bukovina in hrastovina in gredo tudi bukovni pragovi za železnice. Cena za kubični meter za neobdelan les, v gosdu: jelovina 50-70 lir, bukovina 60-80, hrastovina 90-120. Cene za rezan les: jelovina 130-200, bukovina 150-220, hrastovina 250-300 lir. Tesana jelovina 90-130 lir. Letošnja kupčija je v primeri z letom 1920-21 padla za 200%.

Cene v Trstu od 16.-22. februarja.

Seno: kravje 60 — 65, konjsko 56 — 62. Krompir: 70 — 90. Cene rastejo. Mleko na turgu 1 — 1.30, v mlekarnah 1.40 — 1.50, na dom 1.80 — 2.00. Drva 8 — 12. Jajca 55 — 60.

Prihodnji sejmi.

V prvi polovici marca bodo sejmi: v Postojni 1., v Herneljah 2., v Dutovljah 4., v Podgradu 8. in v Sežani 12. marca. Prosimo županstva za poročila!

Eva še nekaj novih poročil glede na vinsko kupčijo v Istri. Valle: prodaja vina silno slaba. Vertenelj: sploh nič kupčije. Izola: kupčija mrtva. Sploh gre pa samo močno vino. Piran: kupčija revna.

Satanski človek.

Povest iz ameriškega življenja.
Za „Mali list“ poslovenil Anton Primorec.
I. Reši e trpino.

— Kaj hočeš takò našemljen?

Čerli je vstal in ves presenečen gledal prijatelja, ki ga v čudni preobleki ni bilo mogoče spoznati. Izgledal je kot pravi pravcati profesor. Zlata očala je nosil in razmršeno brado, malomarno oblečen, z visokim cilindrom na grivi zmršenih las.

Lord Mašter potegne iz listnice izrezek lista, ki si ga je bil tisto jutro izstrigel iz «New-York Herald».

— Beri — je rekel kratko.

In Čerli je bral:

Čuden slučaj je predmet najrazličnejših razlag v odličnih slojih glavnega mesta Džovu Geldu, radi svoje radodarnosti in

dobrodelnosti daleč znani milijonar, je bil večeraj na zahtevo njegovega sinu Džemu Geldnu zaprt v zasebno nočišnico dr. E. Bredna. Stari Bankir je ponovno pokazal znamenje, kot da ga nekdo zasleduje, in, kar je e huje, je odkril namero darovati vse svoje imetje nepoznanim ljudem, ki sploh nimajo potrebe. Večkrat je zaupal zvestim služabnikom bojazen, da ga njegov lastni sin ne zastrupi. Prijatelji starega bankirja trdè, da je vse to podla izmišljotina sina, ki da se hače polastiti očelovega imetja. Obiskali smo dr. E. Bredna, ki se ni pomišljal obdolžiti bankirjeve prijatelje obrekovanja. Izjavil je odločno, da je gospod Džov Geldn v resnici na duhu bolan in da bi mogel postati nevaren sebi in drugim, če bi ga ne zaprli v kako bolnišnico.

Čerli je dvignil oči izmed branja, ne da bi razumel, kaj hoče prijatelj storiti.

— Večkrat sem se namenil pojasniti ta-
jinstveno, in po mojem, zločinsko delovanje

privatnih bolnišnic — je rekel Lefer in povzel:

— Morda se motim, toda te žalostne hiše so največji del pravi brlogi morilcev, kjer je mogoče odstraniti vsakega, le če sorodniki tako zvanega slaboumnega zamo-
rejo mastno plačati. Posebno o tem dr. E. Brednu govorijo ljudje vse mogoče stvari. Gotovo je, da je človek, ki hlepi le po dobičku. Nihče ga ne spoštuje, kljub temu da se sedi na mnogih častnih mestih in je član prostozidarstva. (Ti veš, da je v Ameriki prostozidarstvo zelo močno! V njegovi bolnici so kot zdravniki-pomočniki le njegovi sinovi in pa njegov svak: tuj zdravnik nikoli ne prestopi praga njegove hiše. Vsi oni, ki jih ima zaprte, ne morejo tedaj protestirati, nihče jih ne posluša in Bog sam ve, kaj vse morejo pretrpeti, da molče in konečno res znorè. Če je tako, kot sumim kaj zaslužijo ta doktor in njega sinovi? Je-
čo, to je jasno! In prav to hočem: da kon-

Naši sejmi.

Herpelje 2. februarja. Na Svečnico smo otvorili semenj. Pripeljali so iz notranjih džžel kraljevine nad 260 glav živine, 150 prešičev. Prešiči so šli po 85 — 150 lir, Govedo pa po 3 — 3 lir na kilo žive vage; torej je koštala glava od 400 — 1550 lir.

Podgrad: 2. februarja. Slabo obiskan sejm. Dva vzroka: nezadostna organizacija in konkurenčni sejm istega dne v Bistrici.

Dutovlje: 2. februarja. Poročila žal nisimo mogli prejeti. Se priporočamo za drugi letat.

Buje v Istri: 30. januarja. Volov 200, krav 180, telet 20, konjev 21, ostlov 50, prešičev 130. Cene so bile: volovi 300 — 320, krave 180 — 200, teleta 400 — 450 lir za kvintal žive vage. Konji od 500 — 2600 za glavo; prešiči 7 — 10 lir kilo žive vage. Seno 70 — 80 lir, slama 30 lir za kvintal. Kupčija dobra.

Cene v Istri:

(sredina februarja).

Piran: črno vino 180 — 210 lir za hl, belo 170, seno 70 za kvintal, govedo živa vage 3.25 za kg, teletina 4.50, zaklani prešiči 7 lir za kg, mleko 1.80 za liter, jajca 50 lir za 100, kosov, drva za kurivo 10 — 14 lir za kvintal.

Izola: črno 210 — 225, belo 200, seno 65, govedo 2.30, teletina 4.20 — 5.00, mleko 1.80, jajca 70, drva 10 — 12.

Koper: črno 240 — 280, belo 230 — 260, seno 50 — 60, govedo 2.30, teletina 4 — 4, mleko 1.50, jajca 50, drva 10.

Mednarodni sejm v Pragi

se bo vršil od 11.-18. marca. Priprave so zelo velike.

Po čem je lira?

Dne 21. t. m. zvečer si dobil na tržaški borzi:

češkoslovaško krone za 1 liro 1.64, za sto lir 164; dinarjev za 1 liro 4.87, za sto lir 487.80; nemško-avstrijske krone za 1 liro 3250, za sto lir 325.000; mark za 1 liro 1100, za sto lir 110.000; švicarski frank za 1 liro 0.25, za sto lir 25.50; ogrske krone za 1 liro 143, za sto lir 14.300.

Za en dolar si dobil 20.50 lir, za en angleški funt (šterlina) 97.25 lir.

Naročite «Mali list» z dopisnico Trst — TRIESTE CASELLA CENTRO 37. Nato vam pošljemo poštni ček.

ča tako, kot zasluži. — Ali veš, kako rumeno časopisje zasmehljivo imenuje drja. Bredna? Pravi mu: Kralj norcev! —

Čerli ga je ves prestrašen gledal. — Ali bi hotel vstopiti v Brednovo norišnico? —

Lord Našter si je prižgal cigareto. — Dragi Čerli, ti veš, da se ne bojim samega hudiča. A v luknjo banditov ne grem, ker bi se izpostavil nepotrebni nevarnosti.

— Zakaj nepotrebni? — Razložil ti bom, Denimo, da se mi posreči najti v tisti norišnici zdrave ljudi, obsojene v ječo od nesramnih sorodnikov. Ne bilo bi mi mogoče rešiti jih. Prisegoval bi kolikor bi hotel, da so zdravi, nič bi ne pomagalo, ker bi vsi verovali Brednu in njegovim pomagačem, ki bi seveda trdili nasprotno od mene. Tudi beg bi ne imel pomena. Kakor hitro bi policija ali kdorkoli našel begunca, bi ga prijel in zopet vtaknil v norišnico.

Kaj je tebe treba bilo?

Te besede bo morda kdo zamrmral, ko prvič zagleda „Mali list“. Da bo vsak bralec vedel, zakaj je „Malega lista“ treba bilo, povemo, kaj hoče biti „Mali list.“

„Mali list“ je nadstrankarski. Ne bo se vmešaval v spletke strank, ne bo peljal visoke politike. „Mali list“ je informativen tednik, sporočati hoče ljudem, kaj je na tujem novega in kaj doma. Takega tednika, ki je nadstrankarski, domače pisan in prav poceni, si posebno želi Trst z Notranjsko in pa slovenska Istra, ki domačega tednika še nima. Nočemo nikomur delati konkurence, ne dnevniku, ne drugemu tedniku. Naš priznani dnevnik ne more v vsako hišo. V tej mizeriji ne zmore vsak gospodar 60 lir na leto za dnevnik. Za tednik pa že lahko odrine 8 lir za vse leto. Tudi „Goriški straži“ naš list ne bo v zelnik hodil. Saj je „G. Straža“ bolj Goričanom namenjena, kar že ime pove. „Mali list“ pa hoče nositi novice in pouk med kraške, notranjske, tržaške in istrske Slovence. Kajne, zdaj vsi razumemo, zakaj je „Malega lista“ treba bilo!

Smo v Italiji. Stare avstrijske postave padajo, nove prihajajo. Te nove postave mora poznati vsak ki noče trpeti škode. Nismo več v Avstriji. Avstrija je mrtva, mrtva za vse čase. To si zapomnimo! Zato moramo na to delati, da bo vsak Slovenec dobro poznal vse pravice in dolžnosti, ki jih ima po novih postavah. Le tako se bomo obvarovali velikih škod, le tako bo znal vsak naš človek na pravem mestu terjati pravico, ki mu gre. Pri tem bo „Mali list“ vsakomur pravi svetovalec. Sporočal bo ljudstvu nove postave, razlagal bo poglobitve odloke oblasti, varoval bo bralce pred kaznijo ali stroški. Posebno pa želi „Mali list“ tolmačiti ljudem pravice, ki jih nova postava daje. Je že res, da županstva razglašajo postave z oklicem ali pa na črni tabli. Ampak koliko je naših ljudi, ki ne vidijo in ne slišijo županstva cele tedne. Ko jih postava ojstro zadene, tarnajo: Nisem vedel, nisem vedel! Tej težavi hoče odpomoči naš tednik.

Rekli smo že, da se „Mali list“ z visoko politiko ne bo pečal. To pa zategadelj, ker menimo, da je vsakdanji kruh za naše ljudstvo bolj potreben kot pa visoka politika. „Mali list“ bo zato o gospodarstvu

mного povedal. Sporočal bo, po čem so živino na sejmih prodajali, kakò mleko gre, kakšno ceno imajo drva. Kako hudo potrebno je to, nam je povedal prijatelj z Brkinov. Pripeljal je drva na tržaški trg v času, ko je bilo silno mnogo drvi na prodaj. Cel dan je čakal, kupca pa ni bilo. Zvečer so ga oderuhi dobili, revež jim je prodal drva po 7 in pol, pravična cena pa bi bila dvanajst.

Tako odiranje je mogoče zato, ker kmet ni informiran, ker ne ve za cene in pravo priložnost. Zato bomo stalno sporočali cene na tržaškem trgu, v „Malen listu“ boste našli poročila o sejmih, kupčiji in o letini. Pri srcu nam je posebno kmečki stan. Če se naša kmetska posestva ohranijo trdna, bo vse ljudstvo trdno ostalo. „Mali list“ bo gospodarjem prinašal poučne spise. Iz njih bodo zvedeli, kako naj napredni Slovenec zboljšuje svoje gospodarstvo.

Vsem stanovom je namenjen naš list. Delavci bodo v njem razložili položaj in zahteve svojega stanu. Naši napredni tržani bodo na te liste pisali svoje mnenja o gospodarskem in prosvetnem življenju slovenskih središč.

Kaj je tebe treba bilo, „Mali list“? Zelo potreben si zapuščenim Slovincem. Iz te potrebe slovenskega ljudstva si se rodil, za ljudstvo boš delal, in vsak teden boš nosil novic in pouka v mesto in vas!

Trgovci in tobakarnarji!

Tistim, ki smo jim poslali Mali list v razprodajo po pet ali več izvodov, naj vedo, da prejmejo list tudi zanaprej.

Poslužite se za slučaj, da dobivate premalo ali preveč iztisov lista, sledečega štirikota

Upravi Malega lista.
Podpisani razprodajalec želi do prelica prejemanja (koliko?) . . . iztisov lista. Podpis:
naslov:

Porabite štirikot kakor smo že napisali v orenji rubriki «Važno opozorilo».

— Strašno, strašno! Z najhujšim zločincem se brez dvoma najbolje ravna!

— Gotovo. Zločinec vsaj ve, koliko časa mora presedeti v ječi in zakaj. Ti nesreči neži pa so obsojeni v večno kletko samo zato, ker so napotje koristim drugih. Ali si predstavljajš, Čerli, kaj pomeni biti zaprt v takem kraju brez upanja na rešitev? Kdor ni norec postane!

— In kaj hočeš storiti temu Brednu?

— Interniral bom v njegovi norišnici svojega najboljšega prijatelja, policijskega nadzornika Beksterja. Njegovo pričevanje bo zadostovalo, da napravimo konec Brednovemu zločinstvu, če je ta mož res to, kar mislim.

Čerli je iznenaden razprl oči.

— Koga!? Koga hočeš zapreti v Brednov zavod?

— Nadpaznika Beksterja!

— Ne pustè ga natri.

— Kot nadzornika ne, kot norca!

Čerli se od začudenja ni osvestiti.

— Kot norca? Kot norca? Od kdaj je Bekster nor?

— Dragi Čerli, tega ne moreš zanikati. Jaz n. pr. imam vse razloge za to, da ga smatram slaboumnega. Toda, šale proč! Bekster je zdrav, a vendar ne bo težko dokazati, da je nor. Ti moraš vedeti, da zdravnik noreev samo o listih ne trdè, da so norci, ki so tudi — zdravniki.

Čerli je bušil v smeh.

— Morda imaš prav. Radoveden sem, če se ti posreči spraviti Beksterja v norišnico. Zelo dvomim.

— Ali si kedaj videl, da bi se mi poneprečilo, kar sem si vtepel v glavo?

— Tega ne!

— Torej! Spremi me h «kralju norcev». spotoma ti razložim svoj načrt. (Dalje.)

Po širokem svetu.

Japonska ženitna ponudba.

V naših časnikih bereš včasih oglas, da punca išče ženina. Tudi na Japonskem je ta pot do sreče prav priljubljena. To razvidimo iz ženitne ponudbe, ki je izšla te dni v nekem japonskem dnevniku, ki v Tokiju na svetlo prihaja. Mlada Japonka, ki išče moža, prav dobre ve za svoje vrline in jih brez neumnega sramovanja pred vsem svetom razglasa. Svojemu še neznanemu ljubljencu se takole predstavlja: Sem mlada brhka, deklica. Moji lasje so valovani kot oblaki na nebu. Obličje je sijaje in pol je kot žamet cvetic. Poteze so poštene kot vejice vrbe-žaluike in zvezda v očeh je vzhajajoči luni enaka. Devolj imam, da morem z možem iti skozi življenje po dnevu bova skupaj občudovala cvetice in v nočnem čam bovo mešče opazovala. Če pride ta oglas mlademu, modremu, dobro vzojenemu in vsemu možu pred oči, sem pripravljena, združiti se z njim za čas in večnost.

Diamant, ki nesrečo prinaša.

je na prodaj. To je diamant «Orlov» po imenu, ki je bil last ruskih carjev. Zdaj ga boljševiki ponujajo na prodaj. Vsak človek, ki je ta diamant imel, je žalostno smrt dočkal. Drugi tak krvav diamant je Regent-diamant. Našel ga je suženj v indijskem pesku in je pobegnil z njim leta 1701. Na potovanju je suženj zaupal kapitanu, da ima diamant; kapitan je sužnja zadavil in ga vrge v morje. Diamant je tudi kapitana dragoceni kamen prodal, postal je bogat, a čez par let se je obesil. Nato je kupil minister Pitt ta dragoceni kamen za 20.000 angleških funtov in ga je dal brusiti. Samo za drobce kamna, ki so nastali pri brušenju, je Pitt dobil 15.000 funtov. Obrušeni kamen je prodal francoskemu kralju Ludviku Petnajstemu za 135.000 funtov. Diamant je potem postal last kralja Ludvika XVI., ki je glavo izgubil na morilnem odru. V smedah revolucije so kamen ukradli in skrili v neko jamo. Pod Napoleonom so ga našli in Napoleon ga je prodal, da je mogel z izkupičkom postaviti na noge celo vojsko, s katero potolkel avstrijsko armado. Zdaj je ta potujoči kamen našel mir in kdor pojde v Pariz, ga bo našel v luvrskem muzeju razstavljenega.

Kača, ki stavka nad dve leti.

Krotka «Percy» orjaška kača v londonskem živalskem vrtu, je pred kratkim na veliko veselje vseh čuvarjev prenehala stavkati z gladom. In to ob neki čudni priliki. Vest o trdovratni stavki te tropične živali je prodrla tudi globoko v notranjost Afrike, kjer je domovina najbolj strupenih kač in tako je «Percy» lepega dne dobila nenavaden poset. Iz njene vroče domovine ji je prinesla pozdrav kronana glava. Čudovito kačo si je namreč oglel tudi poglavar zamorskega plemena Savazov, ki se je nedavno tega mudil v Londonu. V dokaz, da je trdovratnost kače neukrotljiva, so ji čuvarji vpričo zamorskega poglavarja vrgli v kletko zaklano kokoš. Toda «Percy» se na veliko veselje kralja Savazirov ni niti zmenila za hrano in je, prezirajoč svet, ostala nepremislano zvita v klopčič, v katerega se je zvila pri zadnjem «kosilu» septembra 1920. Toda, komaj je poglavar zamorcev,

odšel, se je kača pričela raztezati in je divje hlastnila po zaklani kokoši. Čuvarji upajo, da je kača s tem korakom prenehala svojo trdovratno, nad dve leti in pol trajajočo gladovno stavko.

«Percy» je prvič odklonila brano junija 1920; kesneje je jedla še nekolikokrat, nakar se je nekega dne v septembru istega leta zvila v klopčič in pričela stavkati brez vsakega vzroka. Vsi naporji čuvarjev, da bi jo hranili nasilno, so se izjalovili. «Percy» je bila trdovratna v stavki, kakor ona kača v pariškem živalskem vrtu, ki je stavkala neprestano cela tri leta in končno slavno stoično poginila.

«Percy» izgleda po dveipolletni stavki nekoliko preveč suha, sicer pa je še dosti lepa in snažna. V dveh letih se ni premaknila, niti zmenila za čuvaje in hrano, katero so ji predložili. Ko so čuvarja vprašali, kako to, da je kača končno vendarle odnehala, je čuvaj hladnokrvno odgovoril: «Kaj hočete, postala je že sita gladu.»

Čudna pokora.

V angleškem mestu Westcliff je umrl bogat mož, ki je vse premoženje zapustil edinemu svojemu sinu. Vsi so se temu čudili, ker je bilo znano, da sta oče in sin bila prav hudo skregana. Še bolj pa se je svet čudil, ko se je razvedelo, kaj je oče ukazal sinu v oporoki. Zapisal je na zadnje uro, da mora nehvaležni sin iti trikrat popolnoma na očetov grob. Tam mora poklekniti in glasno moliti: «Spoštuj očeta in mater, da ti bo dobro na zemlji.» To pokoro mora napraviti pred dvema cerkvenima ključarjema. Če sin te pokore ne opravi, ne dobi nič dedščine. Sin je izvršil naloženo pokoro prav po očetovem ukazu.

Pepo iz Koludrovce.

A taku, vi me ne poznate? Boste vžej zvedli? Ne veste, du de sem? Boste vžej znali? Anga za družim bom obirov, ma do kosti, lih ku piščance.

Jest sem Pepo s Koludrovce jen povem vsakmu ta svoje, kar mu grej, nej si bo hmet al gasput! Pr mej duši, da se ne bojim obenga na sveti, nejnkar sešanskega poprefekta ne, ke ima pržone pod sabo. Še vsacmu sem kašnu uštímov. Ta prvi je biv dej suni. «Ne, Pepo, ni takò: pisal se je di Suni», ta je biv fajn člouk, ta narbolj fajn od vseh treh, pravičen za vboge jen bogate, zatù smo ga vsi krošoveci štemali. Za njem je pršu an majhn z muštacami jojš ku je biv frbac, ku star mačkon; jali so mu, čakte, sem vžej pozabu kakù, menda gor jejmo al gorjè mu, ne, ne, zdej sem se spunu: gurljemo. Ta je šou u Postujnu namesto Kobali - ja, ke ga je vlada odstavlja zafu ke je predobro gospodaru z erarskim gojzdom. Zdej je v Sežani an Frlan, kè se matra de bi nam dav vodovod, letriku, tejafer u Sežani, po anga metka v vsaki vasi; u Koludrovcu že prov po vsej sili nerdet trambaj de bo vozu do Pliskovce; uondan je zatù kljicov sebi žepana se Zgonika jen Rajmonta se Sežane, pej ne vem, kej so sklenili; se bom vžej lenformirov pr gaspudi Glažerji. Reva visoko leta, zdej se matra za žive jenu mrtve de bi u Sežani še naprej uostalo glavarstvo, jen de bi uon biv oberprefeto; poslov je dva letograma u Rim, ma mu vse neč ne pomaga; reku je de bo šov u Rim, de bo uondi bolj pršinu. Jest pej pravem, de je vse zastujn, tudi Sežane ne rešijo več. Sežana je glavarstvo zebila

za zmjram. Mužolin je vnder jasno reku u paralentu: Sežanska šoloprefetura inšjemo kon prelura a Trješte andarà, koši go dekretà. Maj zludi, de še ni svet zastupu de je Mužolin frden ku jekto; kar je jav, je jav, jenu ne prekličè nikdar. Karo šjor Avjan, čeprov si ti furlan, a Trješte ti andarà, za oberšriberjè.

Drugi bot bom povedov nekaj od dej Suni ga.

Važno opozorilo!

Današnje številko smo poslali mnogim družinam na ogled. Druge številke ne pošljemo več. Ako želite dobivati list še naprej, izpolnite tale štirikoš, izstrižite ga in pošljite ga nam takoj:

Podpisani naroča tem potom «Mali list». Priimek in ime: Kraj in številka: Pošta:

Nato denite ta štirikoš v navadno kuverto. Na kuverti napišite zgoraj na levi strani «Stampali», na desni pa prilepite znamke za 10 (deset) cent. Na kuverto napišite samo tale naslov: Trieste, Casella postale Centro N. 37.

Pa ne zalimati kuverte: Pismo oddajte na prvi pošti. Takoj z drugo številko vam pošljemo poštni ček.

TRDI OREHI



1. Dopolnilna uganka. (D.)

- × ● l o ebela,
- × ● o a kstno ime,
- × ● e r votla mera,
- × ● e k pregovor (druga beseda),
- × ● k a šiba,
- × ● r a naša tužna dečela.

S pikami označene črke povedo ime lista in kraj, kjer se tiska.

2. Vizitka. (D.)

Peter Baron

Kje v tržaški okolici je rojen ta mož?

Kdor prav reši prvo uganko in bo izžreban, dobi 15 lir. Kdor vizitko razreči in bo izžreban, dobi list vse leto zastoj. Rešitve pošljite na naslov: Casella P. Centro 37, Trieste-Trst «Ugankar» — do 5. marca.

PIREDITVE V TEM TEDNU

Društva naj naznamijo po dopisnici prireditve in veselico. In to vselej do srede opoldne: kraj, dan, uro, spored. Društveni pečat in podpis potreben. Drugega nič. Bazovica, Veselica šolske mladine se viši dne 25. februarja ob 3. popoldne. Sv. Jakob. V nedeljo uprizori Čitalnica ljudsko dramo «Sin». Vipava. Vipavska čitalnica priredi ciklus poučnih predavanj. V nedeljo po blagoslovu se vrši drugo predavanje v dvorani Hrovatin.

Gorica. V nedeljo se vrši ustanovni občinski zbor podružnice «Solskega društva» v Trgovskem domu ob 10. dopoldne.

Sv. Jakob. Združena narodna društva priredijo fantom, ki odhajajo h vojakom, poslovilni večer. Vrši se v soboto 24. t. m. v dvorani Delavskega konsumnega društva.

Gene mesa v Puli. Na dobro stane meso: sprednji deli 5, 90 zadnji deli 7, 30.

Zdravnik

Dr. Fr. Jakončič

sprejema

v GORICI, Gosposka ul. 6

od 9—11 in od 3—4.

Adria-čevlje

izdelek Čevljarske zadruge v Mirnu



dobiš v prodajalnah:

Trst, Via dei Rettori 1
Gorica, Corso Verdi 32



Trdni, elegantni čevlji, znani
po vseh jadranskih deželah.

Dobre knjige

Velika zaloga podob

Henrik Toffoletto

TRST, Via Rossini št. 26

Nabožne knjige - slike - cvetje - sveče -
Slovenske spominske podobe na prvo obhajilo
Družinske podobe - molitveniki itd.

Potrebščine za cerkve - velika zaloga
cerkvenih oblačil in paramentov.

Knjigarna in papirnica

J. ŠTOKA - TRST

Via Milano 37

se priporoča slavnemu občinstvu v mestu v okolici, na Notranjskem in v vsej Julinski krajini.

Na svitlo sme dati sledeče zanimive knjige:
Kleinmayer, Priročna slovnica italijanskega jezika, 4 lire. — Žepni slovar italijansko slovenski, vezan 4 lire. — Hišni prijatelj, bogata knjiga za pouk in zabavo 2 lire.

Zadružna zveza

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v GORICI, Corso Gius. Verdi št. 32, I nadstr.
uraduje ob delavnikih od 8. do 12.

Zveza zastopa in varuje koristi pridruženih zadrug, izvršuje nad njimi po zakonu revizijo, daje nasvete in navodila pri ustanavljanju novih zadrug, skrbi za denarno izravnavo, to je sprejema od zadrug vloge in jim daje posojila, posreduje po možnosti pri nakupovanju blaga (umetnih gnojil, modre galice, žvepla i. t. d.) in pri prodaji pridelkov, uporablja vsa postavna sredstva v pospeševanje zadrugištva in v povzdigo kmetijstva in domače obrti.

Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: TRST, Via Coroneo 13, tel. 12-34
prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije steklenine, porcelane, emailirane kuhinjske posode najrazličnejše šipe v originalnih zabojih in opletene češke steklenice

po najnižjih konkurenčnih cenah.
Vse blago je češkega izvora

PODRUŽNICA

LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE v Trstu

Telefon št. 511 — Via Trenta Ottobre 11 — Brzjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica in rezerve: 36 milijonov Dinarjev

Centrale: LJUBLJANA — Podružnice: BREŽICE, KRANJ, METKOVIČ, CELJE, NOVI SAD, PTUJ, SARAJEVO, SPLIT, TRST.

OBREŠTUJE vloge na knjižice po 4 1/2 %. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru. — NAKUP IN PRODAJA vsak vrstnega tujega denarja. — IZVRŠUJE vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8 1/4—12 in od 3—5.

Na sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zabozdravniški ambulatorij

EGIDIJ SCHIFFLIN

zobotehnik

TRST - Via Settefontane št. 6, I - TRST

— sprejema od 9-13 in od 15-19 —